

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені
ВАДИМА ГЕТЬМАНА
Навчально-науковий інститут
«Юридичний інститут КНЕУ ім. В. Гетьмана»
Кафедра публічного та міжнародного права

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНЕ ПРАВО»

галузь знань	29 Міжнародні відносини
спеціальність	293 Міжнародне право

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

МІЖНАРОДНІ ГРОШОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

здобувача Тітова Вадима Дмитровича

_____ (підпис)

Науковий керівник к.ю.н., доцент
Богдан Богдана Володимирівна

_____ (підпис)

Робота допущена до захисту перед Екзаменаційною
Комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)
Завідувач кафедри публічного та міжнародного права
д.ю.н., професор Кузьменко О. В.

_____ (підпис)

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІСНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	5
1.1. Виникнення та еволюція міжнародних грошових зобов'язань	5
1.2. Зміст та форма міжнародних грошових зобов'язань	8
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	14
2.1. Поняття та види міжнародних грошових зобов'язань	14
2.2. Міжнародні договори та угоди, що регулюють міжнародні грошові зобов'язання	18
2.3. Звичай та принципи міжнародного права, що застосовуються до міжнародних грошових зобов'язань	23
2.4. Місце національного законодавства України при забезпеченні міжнародних грошових зобов'язань	28
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	33
3.1. Проблеми правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань	33
3.2. Аналіз практики застосування міжнародних грошових зобов'язань	37
3.3. Шляхи вдосконалення правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань	45
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52

ВСТУП

Міжнародні грошові зобов'язання є ключовим елементом глобальної фінансової системи, що визначає економічну стабільність та розвиток країн. У контексті зростання глобалізації та взаємозалежності економік вибір цієї теми стає особливо важливим.

Актуальність теми обумовлена постійними змінами у міжнародному регулюванні, що впливають на договірні відносини, та новими викликами, які виникають у зв'язку з міжнародними економічними кризами.

На сьогоднішній день існує значна кількість досліджень, присвячених проблемам міжнародних грошових зобов'язань, однак ситуація вимагає постійного аналізу через нові економічні умови та міжнародні угоди. Зокрема, питання, дотичні темі кваліфікаційної бакалаврської роботи досліджувались такими науковцями та практиками: Абуль-Лугод Дж. Л. (Abu-Lughod J. L.), Кейнс Дж. М. (Keynes J. M.), Кіндлебергер Ч. П. (Kindleberger C. P.), Лопес Р. С. (Lopez R. S.), Пулеккі М. (M. Pulecchi), Фергюсон Н. (Ferguson N.),

Міжнародні грошові зобов'язання відіграють вирішальну роль у формуванні економічних стратегій держав, стимулюючи транснаціональний рух капіталу та інвестицій. Такі зобов'язання сприяють розширенню торгівлі, інтеграції національних економік у світову фінансову систему.

Тема дослідження має практичне значення для урядових інституцій, міжнародних фінансових організацій та комерційних банків, які займаються регулюванням міжнародних кредитних і фінансових відносин.

Мета цієї кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає у всебічному дослідженні теоретичних основ, національних нормативно-правових актів, міжнародних угод та звичаїв, якими врегульовуються міжнародні грошові зобов'язання.

Для досягнення поставленої мети виокремлено завдання дослідження:

- проаналізувати історичні передумови виникнення та розвитку міжнародних грошових зобов'язань;

- окреслити зміст та форми міжнародних грошових зобов'язань;
- з'ясувати поняття та види міжнародних грошових зобов'язань;
- охарактеризувати міжнародні договори та угоди, які регулюють міжнародні грошові зобов'язання;
- розкрити звичаї та принципи міжнародного права, що застосовуються о міжнародних грошових зобов'язань;
- виявити місце національного законодавства України в системі правових інструментів забезпечення міжнародних грошових зобов'язань;
- виявити проблеми правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань;
- висвітлити практику застосування міжнародних грошових зобов'язань;
- узагальнити напрями удосконалення правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи є міжнародні суспільні відносини, які складаються під час виникнення, зміни та припинення міжнародних грошових зобов'язань.

Предметом дослідження є міжнародні грошові зобов'язання, система міжнародних правових норм, звичаїв, принципів та національного законодавства у забезпеченні міжнародних грошових зобов'язань.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі використовується комплекс методів дослідження, включаючи: нормативно-правовий аналіз, порівняльно-правовий метод, статистичний аналіз, абстрактно-логічний метод, метод експертних оцінок та інші. Такий підхід дозволить об'єктивно оцінити існуючі механізми.

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Кожен розділ містить підрозділи, спрямовані на вирішення поставлених задач.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІСНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Виникнення та еволюція міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання відіграють ключову роль у веденні торгівлі за кордоном, дозволяючи створити складну систему фінансових відносин для забезпечення обміну товарами, послугами та капіталом. До них належать різноманітні інструменти, такі як позики, акредитиви та інші засоби розрахунку за міжнародні борги, які є вирішальними для підтримання світової комерції. Міжнародні грошові зобов'язання - це широкий термін, що охоплює різні види фінансових інструментів, які використовуються у міждержавних економічних відносинах для регулювання заборгованостей та розрахунків. Вони включають в себе позики, кредитні лінії, державні та корпоративні облігації, а також інші зобов'язання, які виникають у процесі міжнародної торгівлі та інвестицій. Ці інструменти відіграють ключову роль у глобальній економіці, оскільки вони дозволяють країнам та компаніям залучати та інвестувати ресурси, оптимізувати валютні ризики та розширювати торговельні відносини [1, с. 299-300].

Ранні форми міжнародного боргу та кредиту з'явилися у середньовіччі і були тісно пов'язані з розвитком міжнародної торгівлі, зокрема в Середземномор'ї. Листи кредиту, які сприяли розвитку далекої торгівлі, стали основою для розвитку банківської системи в таких містах, як Флоренція та Венеція. Міжнародні грошові зобов'язання забезпечують стабільність та довіру у міжнародних економічних відносинах, виступаючи гарантом виконання фінансових угод. Важливість цих інструментів зростає з посиленням глобалізації та інтеграції світової економіки. Якщо раніше вони використовувались переважно для великих державних та корпоративних угод, то нині їх застосування поширилося на широкий спектр міжнародної діяльності, включаючи малі та середні підприємства. Можна простежити, що Середземноморська торгівля сприяла розвитку фінансових методів, які б стали основою для сучасних міжнародних грошових зобов'язань.

Міста-держави Італії Венеція та Флоренція, стали центрами інновацій у галузі фінансів, впроваджуючи нові форми кредитування та банківського обслуговування [2, с. 68-69].

Зміни в міжнародних фінансових зобов'язаннях у новітні часи були пов'язані з розвитком міжнародної торгівлі та фінансових ринків. Революційні зміни у транспорті та комунікаціях дозволили швидше та ефективніше проводити міжнародні фінансові операції. Виникнення міжнародних грошових зобов'язань можна відстежити до середньовіччя, коли торговці та банкіри почали використовувати різні форми кредитних листів та векселів для спрощення торгівлі. Такі інструменти дозволяли купцям уникнути необхідності перевозити великі суми готівки на далекі відстані, знижуючи ризик втрати чи крадіжки. Банківські системи, які розвивались у середньовічних містах, стали невід'ємною частиною міжнародної торгівлі, надаючи послуги, що забезпечували стабільність та надійність фінансових операцій. Банки вводили стандартизовані форми документів та регулювали валютні обміни, що було необхідно для здійснення транснаціональних торговельних операцій [3, с. 106-107]. Отже, можна простежити, як ранні форми міжнародних грошових зобов'язань еволюціонували в складну систему, яка сьогодні є фундаментом для глобальної економіки.

Після середньовіччя, особливо під час комерційної революції, міжнародні фінансові зобов'язання пережили значні трансформації. Розвиток капіталістичних економік і заснування перших національних банків, таких як Банк Англії у 1694 році, започаткували нові форми кредитування та інвестування. Це призвело до створення більш складних фінансових інструментів, таких як облігації та акції, які з часом стали фундаментом для сучасних міжнародних фінансових ринків [2, с. 68-69].

До XVII та XVIII століть з'явилися перші акціонерні товариства, які розширили можливості для залучення капіталу. Поширення міжнародної торгівлі стимулювало потребу в міжнародному фінансуванні, що, у свою чергу, привело до виникнення та розширення функцій міжнародних фінансових інституцій, таких як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк у XX столітті [3, с. 106-107].

Інновації в галузі транспорту та комунікацій, як-от залізниці, телеграф, а пізніше й інтернет, кардинально змінили міжнародні фінансові операції. Це значно спростило і прискорило міжнародні перекази коштів та інвестиційні процеси, а також збільшило обсяги та швидкість обігу міжнародного капіталу [1, с. 299-300].

Міжнародні грошові зобов'язання також розвивались через ярмаркову систему, наприклад, Шампанські ярмарки у Франції, які були значним центром європейської торгівлі та фінансів [4, с. 102-103]. Важливий внесок до розвитку міжнародного кредиту зробили генуезькі банківські установи (компере), які надавали кредити різним європейським монархам та торговцям [5, с. 285-286].

Встановлення золотого стандарту в XX столітті було важливою віхою у регулюванні міжнародних грошових зобов'язань, оскільки воно вплинуло на стабільність валют та зовнішньоторговельний баланс [6, с. 3-4]. Перша та Друга світові війни мали глибокий вплив на міжнародні грошові зобов'язання, оскільки великі військові витрати і репарації породили потребу у великих міжнародних позиках і фінансових домовленостях [7, с. 143-144].

Історичний розвиток міжнародних грошових зобов'язань відображає поступове ускладнення економічних відносин та зростання глобальної взаємозалежності. Від простих форм бартерної торгівлі та кредитних листів до сучасних комплексних фінансових інструментів, ці зобов'язання продовжують формувати структуру світової економіки, впливаючи на економічні цикли та фінансову стабільність на міжнародному рівні [2, с. 68-69][3, с. 106-107].

Проаналізувавши розвиток міжнародних грошових зобов'язань, можна зазначити кілька ключових аспектів. По-перше, історичний розвиток цих зобов'язань відображає поступове ускладнення економічних відносин та зростання глобальної взаємозалежності. Від простих форм бартерної торгівлі та кредитних листів до сучасних фінансових інструментів, міжнародні грошові зобов'язання постійно адаптуються до змін економічного середовища та технологій. По-друге, розвиток міжнародних фінансових ринків та інститутів, таких як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, відіграв важливу роль у стабілізації міжнародних грошових зобов'язань та забезпеченні фінансової стабільності на глобальному

рівні. Інновації в галузі транспорту та комунікацій значно прискорили міжнародні фінансові операції, збільшивши обсяги та швидкість обігу міжнародного капіталу.

1.2 Зміст та форма міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання — це договори, що вимагають від сторін виплати певних сум грошей, часто через кордони [1, с. 299-300]. Ці зобов'язання можуть включати державні позики, корпоративні облігації, а також приватні кредитні лінії. Прикладом може слугувати державний зовнішній борг України, який на кінець 2022 року склав близько \$50 мільярдів USD [8]. Зобов'язання в рамках міжнародного права чітко регламентуються Віденською конвенцією про право міжнародних договорів, яка визначає правила для договорів між державами USD [9]. Ця конвенція слугує фундаментом для уникнення правових конфліктів у міжнародних фінансових операціях.

Міжнародні грошові зобов'язання охоплюють широкий спектр юридичних домовленостей, що стосуються позик, кредитів, державних та корпоративних облігацій. Важливим документом є UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts [10], який надає загальні принципи для міжнародних комерційних договорів, спрямовані на забезпечення єдності та узгодженості в міжнародному контрактному праві. Принципи міжнародних комерційних контрактів, розроблені Міжнародним інститутом уніфікації приватного права (далі - UNIDROIT) представляють собою набір правил, призначених для регулювання міжнародних комерційних контрактів. Вони є необов'язковими і застосовуються тільки тоді, коли сторони в контракті вибирають їх як правову основу або коли суди та арбітражні органи вважають за потрібне застосувати їх як частину загальних принципів міжнародного комерційного права.

Ці принципи вперше були опубліковані в 1994 році та з того часу оновлювалися та розширювалися. Вони включають різні аспекти комерційних контрактів, такі як укладання контракту, його тлумачення, виконання, зміна та припинення. Принципи також охоплюють спеціальні питання, такі як строк дії,

передача прав, зобов'язань, недійсність, а також забезпечення та інші способи захисту кредиторів.

Основні аспекти Принципів UNIDROIT:

1. гнучкість: Принципи дають сторонам велику свободу у формулюванні угод і дозволяють адаптувати правила до специфіки своїх ділових відносин;

2. універсальність: Принципи призначені для застосування у різних правових системах, що робить їх особливо корисними в міжнародних контрактах, де сторони належать до різних юридичних культур;

3. повнота: Принципи охоплюють широкий спектр питань, які можуть виникнути в ході комерційних відносин.

Загалом, Принципи UNIDROIT сприяють розвитку та уніфікації міжнародного приватного права, забезпечуючи правову визначеність і справедливість у міжнародній торгівлі [10].

Міжнародні зобов'язання також регулюються такими угодами, як Базельська угода, яка встановлює стандарти для банківського сектору, зокрема стосовно кредитного ризику та капіталу. Базельські нормативи спрямовані на зміцнення стабільності фінансової системи шляхом впровадження суворіших регуляторних вимог. Базельські угоди – це серія міжнародних стандартів, які були розроблені Базельським комітетом з банківського нагляду для посилення фінансової стабільності через зміцнення регулювання, нагляду та управління ризиками у банківському секторі [11].

Базель I

Перша Базельська угода (Базель I) була укладена у 1988 році. Основною метою було створення стандартів для капітальних вимог, щоб зменшити кредитний ризик. Банки повинні були тримати капітал, який би відповідав щонайменше 8% їхніх ризикових активів.

Базель II

У 2004 році було ухвалено Базель II, який ускладнив і уточнив вимоги Базеля I, вводячи розрахунок ризиків більш гнучким та точним способом. Базель II включав три “стовпи”:

1. мінімальні капітальні вимоги, які розширювали підходи до вимірювання кредитного, ринкового та операційного ризиків;
2. процес перегляду наглядового органу, спрямований на забезпечення того, щоб банки мали адекватні політики ризику та капіталу, що відповідають їхньому профілю ризику;
3. маркетингова дисципліна, яка вимагає від банків публікувати достатню інформацію для того, щоб учасники ринку могли робити інформовані судження про їхні ризики та стійкість.

Базель III

Після глобальної фінансової кризи 2007-2009 років було розроблено Базель III, який додатково посилив вимоги до капіталу та ввів нові стандарти для ліквідності та левериджу. Ці правила призначені для підвищення опору банків до економічних шоків, запобігання перебільшення кредитування і підтримки більш стабільної фінансової системи. Основні аспекти Базеля III включають:

- підвищення кількості та якості капіталу. Основний капітал має бути не менше 7% ризикованих активів;
- введення буфера консервації капіталу на рівні 2.5% для забезпечення додаткової маржі безпеки;
- нові стандарти ліквідності, такі як показники ліквідного покриття (LCR) та стабільного фінансування (NSFR).

Базельські угоди відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності міжнародної фінансової системи та є ключовим компонентом відповідального управління в банківському секторі [12].

Міжнародні фінансові договори вимагають дотримання специфічних форм та процедур. Наприклад, міжнародні кредитні угоди зазвичай включають детальні положення про терміни погашення, відсоткові ставки та умови дострокового погашення. Європейський інвестиційний банк, наприклад, ретельно документує умови кредитування, які повинні відповідати законодавству ЄС та національному законодавству країн-учасниць. Інструменти забезпечення виконання зобов'язань включають застави, банківські гарантії та інші форми забезпечення. Прикладом забезпечення міжнародних кредитів є умови Міжнародного валютного фонду, які часто вимагають від країн-позичальників впровадження економічних реформ як умови для отримання кредиту. Документація для міжнародних фінансових угод має відповідати міжнародним стандартам. Інститут міжнародного права (Institute of International Law) регулярно публікує рекомендації та керівництва, які допомагають уніфікувати правові документи та процедури у міжнародних угодах.

Інститут міжнародного права (Institute of International Law) – є однією з найстаріших організацій, що займається розвитком і кодифікацією міжнародного права. Ця організація була заснована в 1873 році групою видатних юристів у міжнародному праві, і вона залишається важливим голосом у сфері міжнародного права. Основною метою Інституту є сприяння прогресу міжнародного права. Через свою діяльність, що включає прийняття резолюцій і правил, Інститут сприяє розвитку і уніфікації міжнародного права. Його робота має великий вплив на формування міжнародно-правових норм і на практику міжнародних судів та арбітражів [13].

Міжнародні стандарти, такі як ISO 31000, який визначає принципи та рекомендації з управління ризиками, застосовуються для забезпечення виконання зобов'язань. Використання цих стандартів допомагає організаціям мінімізувати ризики, пов'язані з міжнародними фінансовими операціями. ISO 31000 — це міжнародний стандарт, прийнятий для управління ризиками, який допомагає організаціям розробляти та реалізовувати системи управління ризиками. Вперше випущений в 2009 році, стандарт ISO 31000 надає загальні принципи та рекомендації з управління ризиками, які можна адаптувати до будь-якої організації

та її контексту. Стандарт визначає ряд принципів, які мають бути основою для процесів управління ризиками. До них належать:

- інтегрованість: управління ризиком має бути частиною усіх організаційних процесів;
- структурованість та всеохоплюваність: підходи мають бути чітко структурованими і включати всі рівні організації;
- націленість на інформованість: рішення мають базуватись на найкращій доступній інформації;
- гнучкість: процеси управління ризиком мають бути адаптивними і гнучкими до змін;
- підтримка культури управління ризиком: культура, що сприяє активному управлінню ризиками.

МВФ та Світовий банк грають ключову роль у процесах надання фінансової допомоги країнам, що розвиваються, з метою стабілізації їхніх економік. Вони надають кредити під строгі умови, які забезпечують виконання країнами своїх зобов'язань. В разі невиконання зобов'язань за міжнародними договорами можливе звернення до міжнародного комерційного арбітражу. Прикладом такого врегулювання є рішення Міжнародного арбітражного суду у справі про невиплату заборгованості державою після фінансової кризи. Особливу увагу привертають їхні ініціативи, спрямовані на підтримку країн у розвитку під час глобальних криз, як це було з пандемією COVID-19.

Інституційні арбітражі, такі як Арбітражний суд Лондона (London Court of International Arbitration, LCIA), забезпечують механізми для розв'язання спорів між міжнародними сторонами. LCIA є однією з провідних платформ у світі для арбітражного вирішення комерційних та інвестиційних спорів. Лондонський міжнародний арбітражний суд (LCIA), заснований у 1892 році, є одним з найстаріших і найавторитетніших арбітражних установ у світі. Спочатку він називався Комерційною палатою Лондона та був створений для швидкого вирішення спорів, альтернативного повільній судовій системі. Назва була змінена

на Лондонський суд арбітражу в 1903 році, і на нинішню назву в 1981 році. LCIA займається міжнародними суперечками через арбітраж та медіацію.

Отже, основні елементи змісту міжнародних грошових зобов'язань:

1. валюта платежу: Вибір валюти, в якій буде здійснюватися платіж, є критичним аспектом міжнародних зобов'язань. Вибір валюти залежить від декількох факторів, включаючи стабільність валюти, довіру до валюти та наявність валютного контролю;
2. умови оплати: Умови оплати включають строки платежу, методи оплати (банківський переказ, акредитив, тощо), а також умови відстрочки платежу або авансових платежів;
3. проценти та штрафні санкції: Міжнародні договори часто включають положення про нарахування процентів на невиплачені суми, а також штрафні санкції за порушення умов договору;
4. механізми вирішення спорів: Важливим аспектом є визначення механізмів вирішення спорів, які можуть виникнути у процесі виконання грошових зобов'язань. Це можуть бути арбітражні або судові процедури, а також медіація;
5. захисні застереження: Міжнародні зобов'язання часто містять захисні застереження, які дозволяють сторонам переглянути умови договору у випадку форс-мажорних обставин або суттєвих змін ринкових умов.

Основні форми міжнародних грошових зобов'язань:

1. Міжнародні контракти: Міжнародні контракти є основною формою фіксації грошових зобов'язань. Вони включають договори купівлі-продажу, послуг, оренди та інші види угод;
2. Фінансові інструменти: Іншими формами міжнародних грошових зобов'язань є фінансові інструменти, такі як облігації, векселі, акредитиви та інші цінні папери;
3. Угоди міждержавного характеру: Міждержавні угоди, такі як міжнародні кредити та позики, фінансова допомога, також є важливою формою міжнародних грошових зобов'язань.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1. Поняття та види міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання є ключовим компонентом світової фінансової системи. Вони включають у себе різноманітні форми боргових зобов'язань, які країни, корпорації, банки та інші фінансові інституції утворюють у міжнародному контексті.

Міжнародні грошові зобов'язання — це зобов'язання, що виникають у результаті фінансових угод між країнами, корпораціями чи фінансовими інституціями з різних країн [14]. Ці угоди можуть включати державні позики, корпоративні облігації, кредити, гарантії та інші фінансові інструменти, що випускаються та торгуються на міжнародних ринках. Основне їх призначення — залучення капіталу або рефінансування існуючих зобов'язань. Міжнародні грошові зобов'язання є основою для глобальної економічної взаємодії та інтеграції. Вони дозволяють країнам, корпораціям та іншим суб'єктам залучати капітал на міжнародному рівні. Такі угоди можуть бути складними та різноманітними, включаючи державні позики, корпоративні облігації та міжбанківські кредити, кожен з яких має свої правові та фінансові особливості [15].

Міжнародні грошові зобов'язання регулюються різними міжнародними угодами та конвенціями, які визначають правила та умови, що застосовуються до міждержавних, корпоративних та банківських фінансових відносин. Наприклад, Конвенція ООН про міжнародні поруки 2001 року [16] сприяє гармонізації законодавств держав у цій області. Вона встановлює стандарти для цих зобов'язань та регулює зобов'язання щодо гарантій і застав, важливих для забезпечення міжнародних кредитів. Конвенції та міжнародні угоди формують правове поле для міжнародних фінансових угод [16]. Наприклад, Базельські угоди регулюють банківську діяльність на міжнародному рівні, встановлюючи мінімальні стандарти

капіталу, які банки мають дотримуватися для зменшення фінансового ризику та підтримки стабільності міжнародної банківської системи.

Державні зобов'язання включають державні позики та облігації, які випускаються на міжнародних ринках. Ці інструменти використовуються урядами для фінансування національних проектів або для покриття дефіциту бюджету. Наприклад, аргентинські урядові облігації, що були реструктуризовані у 2005 та 2010 роках, демонструють, як державні зобов'язання можуть впливати на міжнародні фінансові ринки. Історія Аргентини яскраво ілюструє вплив державних зобов'язань на міжнародні фінанси, особливо з реструктуризацією їх зовнішнього боргу, що вплинуло на міжнародні ринки. Комерційні зобов'язання охоплюють облігації та кредити, які корпорації випускають для залучення капіталу на міжнародних фінансових ринках. Ці інструменти дозволяють компаніям розширювати свою діяльність за кордоном. Транснаціональні корпорації, такі як Apple або Microsoft, регулярно випускають облігації в іноземній валюті, щоб залучити капітал на міжнародних ринках. Випуск міжнародних облігацій корпорацією Apple є прикладом того, як великі компанії використовують глобальні ринки для фінансування своєї діяльності. Облігації дозволяють Apple збільшити їх інвестиційний капітал і розширити діяльність на нові ринки [17]. Міжбанківські зобов'язання представляють собою кредити та інші фінансові угоди між банками, що мають транснаціональний характер. Ці угоди забезпечують ліквідність та стабільність міжнародної банківської системи. Міжнародні банківські кредити, як-от кредити, надані Європейським банком відновлення та розвитку різним країнам, є прикладом міжбанківських зобов'язань, що сприяють економічному розвитку. Кредити, надані Європейським банком відновлення та розвитку, підтримують економічний розвиток у Центральній та Східній Європі, сприяючи розвитку приватного сектору і модернізації інфраструктури.

Строки погашення зобов'язань можуть бути короткостроковими або довгостроковими, залежно від умов фінансування та цілей позичальника. Валюта зобов'язань також є важливим фактором, оскільки вона може впливати на валютні ризики обох сторін. Правове регулювання та вирішення спорів часто залучає

міжнародні арбітражні та судові інстанції для вирішення конфліктів, пов'язаних з грошовими зобов'язаннями. Строки погашення і валюта зобов'язань мають велике значення. Довгострокові зобов'язання, такі як 30-річні державні облігації, несуть інші ризики та вимоги до ліквідності, ніж короткострокові комерційні папери. Валютний ризик є ключовим фактором у міжнародних облігаціях, оскільки валютні коливання можуть значно вплинути на вартість зобов'язань. Інвестори та позичальники повинні розуміти різницю між короткостроковими та довгостроковими зобов'язаннями, оскільки це впливає на ліквідність, прибутковість та ризик інвестицій. Довгострокові облігації, як правило, пропонують вищий прибуток у відповідь на більший ризик [18].

Для розгляду правового регулювання та вирішення спорів у контексті міжнародних грошових зобов'язань важливо звернути увагу на міжнародні конвенції та практику арбітражних судів. Конвенція ООН про міжнародні поруки (UNCITRAL) [16] є важливим інструментом для регулювання питань, пов'язаних із забезпеченням грошових зобов'язань у міжнародних відносинах. Вона визначає правила, які спрямовані на спрощення та гармонізацію законодавств держав щодо поруки. ICSID (Міжнародний центр з вирішення інвестиційних спорів). ICSID є одним з ключових форумів для вирішення інвестиційних спорів між інвесторами та державами. Цей механізм часто застосовується для спорів, що стосуються міжнародних грошових зобов'язань у контексті інвестиційних проектів [19].

Глобалізація значно впливає на міжнародні грошові зобов'язання через інтеграцію світових економік, політичні зміни та технологічний прогрес. Економічні тенденції, такі як світові фінансові кризи, мають глибокий вплив на стабільність та структуру зобов'язань. Глобалізація фінансових ринків призвела до збільшення доступності міжнародного капіталу, але також збільшила вразливість до глобальних фінансових криз. Це демонструє фінансова криза 2008 року, коли міжнародні кредитні ринки зазнали значних потрясінь. Глобалізація збільшує взаємозалежність міжнародних ринків, що іноді призводить до глобальних фінансових криз, які можуть швидко поширюватися від однієї країни до іншої через взаємопов'язані міжнародні фінансові інструменти. Реакція світової спільноти на

фінансову кризу 2008 року, включаючи реформи в регулюванні банківської діяльності та фінансових ринків, показує, як глобальні події можуть спонукати до міжнародних змін у політиці.

Міжнародні грошові зобов'язання відіграють критичну роль у світовій економіці, дозволяючи державам, корпораціям і фінансовим інститутам ефективно керувати своїми ресурсами та інвестиційними потребами. У контексті глобалізації та постійних технологічних інновацій, міжнародні грошові зобов'язання продовжуватимуть еволюціонувати, що вимагатиме постійного адаптування правових та фінансових рамок. Міжнародні грошові зобов'язання відіграють життєво важливу роль у підтримці глобальної економічної стабільності і розвитку. Подальше вивчення цих зобов'язань допоможе у формуванні ефективніших стратегій їх управління та регулювання у світі, що неперервно змінюється. Зрозуміння міжнародних грошових зобов'язань та їх вплив на світову економіку є важливим для розробки ефективних стратегій управління ризиками та інвестиціями на глобальному рівні. Подальші дослідження і аналіз цих механізмів допоможуть краще розуміти і передбачати майбутні тенденції в міжнародній фінансовій системі.

Підсумовуючи, класифікуємо види міжнародних грошових зобов'язань:

1. Державні позики:

- двосторонні позики: Фінансові зобов'язання між двома країнами, де одна країна надає кредит іншій;
- мультилатеральні позики: Позики, надані міжнародними організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ) або Світовий банк, окремим країнам;
- облігації: Державні облігації, які випускаються на міжнародних фінансових ринках для залучення капіталу.

2. Корпоративні зобов'язання:

- корпоративні облігації: Випускаються корпораціями для фінансування їхніх міжнародних операцій і проектів;

- кредитні лінії: Довгострокові або короткострокові кредитні угоди між корпораціями та міжнародними банками або фінансовими установами.

3. Банківські інструменти:

- акредитиви: Банківські гарантії, що забезпечують виконання платежів у міжнародній торгівлі;
- форфейтинг: Продаж експортних вимог банкам чи іншим фінансовим установам з метою отримання негайного фінансування;
- факторинг: Фінансова операція, де спеціалізовані фінансові установи купують у компаній рахунки до отримання для прискорення грошових потоків.

4. Інвестиційні зобов'язання:

- прямі іноземні інвестиції (ПІІ): Інвестиції, що здійснюються компаніями або окремими особами однієї країни в економіку іншої країни для створення довгострокових економічних інтересів;
- портфельні інвестиції: Інвестиції в цінні папери або інші фінансові інструменти на міжнародних ринках.

2.2. Міжнародні договори та угоди, що регулюють міжнародні грошові зобов'язання

Конвенція ООН про міжнародні поруки 2001 року визначає стандарти для порук у міжнародній торгівлі, спрощуючи і гармонізуючи законодавчі норми різних країн. Ця конвенція ООН була прийнята для полегшення фінансування за рахунок розширення використання міжнародної передачі дебіторської заборгованості у комерційних угодах. Конвенція визначає стандарти і правила, які мають на меті спрощення процесів передачі вимог, забезпечуючи більшу правову визначеність для кредиторів та позичальників у міжнародній торгівлі. Це може включати вимоги, що виникають від постачань товарів чи послуг, які переходять від одного бізнесу до іншого і потребують визнання у багатьох юрисдикціях. Ця конвенція встановлює універсальні правила для порук і застав, спрощуючи доступ до кредитування в міжнародній торгівлі. Як приклад, з 2004 року, коли конвенція

була ратифікована рядом країн, вона дозволила зменшити вартість зовнішнього фінансування для експортерів з країн, що розвиваються. Конвенція ООН про міжнародні поруки (2001) стандартизує поруки і застави в міжнародній торгівлі, спрощуючи доступ до кредитування і зменшуючи юридичні бар'єри для міжнародних компаній. Вона ефективно спрощує міжнародні фінансові операції, забезпечуючи уніфікований підхід до заставних прав і порук у різних юрисдикціях. Це зменшує правову невизначеність та знижує витрати для учасників міжнародної торгівлі [22].

Нью-Йоркська конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень [22] дозволяє ефективно вирішувати спори, що виникають з міжнародних фінансових угод, що є однією з ключових основ міжнародного арбітражу. Вона вимагає від держав-учасниць визнавати та виконувати міжнародні арбітражні рішення на такій самій основі, як і власні судові рішення. Ця конвенція важлива для забезпечення виконання міжнародних фінансових зобов'язань та зміцнення довіри міжнародних інвесторів до арбітражу як ефективного механізму вирішення спорів. Важлива для вирішення спорів щодо міжнародних фінансових угод. Наприклад, рішення за арбітражем між компанією Chevron і урядом Еквадору у 2011 році було визнано і виконано в США на основі положень цієї конвенції [22]. Забезпечує механізми визнання та примусового виконання міжнародних арбітражних рішень, що є ключовим для забезпечення правової впевненості у міжнародних фінансових операціях. Відіграє важливу роль в ефективності та надійності міжнародного арбітражу як інструменту вирішення спорів. Вона відіграє критичну роль у захисті прав кредиторів та забезпеченні стабільності міжнародних фінансових угод [23].

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Віденська конвенція) [23] хоча і не прямо пов'язана з грошовими зобов'язаннями, часто впливає на умови та виконання міжнародних фінансових угод. Ця конвенція, відома також як Віденська конвенція (CISG), є фундаментальним документом, що регулює міжнародні договори купівлі-продажу товарів. Вона має на меті спрощення процесів та зниження витрат при міжнародній купівлі-продажу,

визначаючи уніфіковані правила, які допомагають уникнути правових складнощів у різних країнах. Хоча конвенція не займається безпосередньо грошовими зобов'язаннями, вона нерідко впливає на умови фінансування та виконання контрактів. Впливає на умови міжнародних грошових зобов'язань, особливо в контексті договорів купівлі-продажу [24]. Як приклад, у 1995 році відома справа “Filanto S.p.A. v. Chilewich International Corp.” була вирішена з використанням положень цієї конвенції. У справі “Filanto S.p.A. v. Chilewich International Corp.” італійська компанія Filanto S.p.A., яка займалася виробництвом взуття, уклала договір з американською компанією Chilewich International Corp. про постачання взуття у США. Сторони мали розбіжності щодо умов договору та виконання зобов'язань, що призвело до судового розгляду. Важливим аспектом справи було те, що суд визнав застосування Віденської конвенції до договору між сторонами, оскільки обидві країни (Італія і США) були підписантами CISG. Під час судового розгляду основною темою спору стали умови договору, зокрема питання про те, чи були належним чином виконані домовленості про постачання та якість товару. Суд засудив Chilewich до виплати Filanto суми, еквівалентної вартості поставленого товару, виходячи з умов, що були погоджені в контексті CISG. Це рішення підкреслило важливість CISG у забезпеченні юридичної визначеності та передбачуваності у міжнародних комерційних відносинах, а також її роль у вирішенні спорів. Цей випадок ілюструє, як Віденська конвенція може впливати на умови та виконання міжнародних грошових зобов'язань у контексті договорів купівлі-продажу. Зокрема, застосування CISG допомагає унормувати розбіжності, які можуть виникати через різницю національних законів, та надає чіткі правила для вирішення спорів, забезпечуючи обом сторонам більш стабільне та прогнозоване середовище для міжнародної торгівлі. Як висновок, ця конвенція вирівнює умови торгівлі між країнами, що впливає на підприємства, зменшуючи потребу в детальному знанні національних законів про купівлю-продаж, та сприяє більшій прозорості у фінансових угодах [25].

Огляд специфічних двосторонніх угод, що регулюють міжнародні грошові зобов'язання між певними країнами. Приклади таких угод включають угоди про

уникнення подвійного оподаткування та угоди про захист інвестицій, які впливають на умови кредитування та інвестиції. Двосторонні угоди, такі як угоди про уникнення подвійного оподаткування та угоди про захист інвестицій, мають прямий вплив на міжнародні грошові зобов'язання. Ці угоди встановлюють рамки для податкового обкладання іноземних інвестицій та забезпечують захист прав інвесторів, сприяючи тим самим безпечному та прогнозованому інвестиційному клімату. Розгляд специфіки двосторонніх угод, які безпосередньо впливають на фінансові відносини між країнами. Наприклад, угода між США та Німеччиною про уникнення подвійного оподаткування (1989 рік) значно спростила інвестиційні відносини між двома країнами, забезпечуючи чіткіші умови для ведення бізнесу та інвестування. У 1989 році Сполучені Штати Америки та Федеративна Республіка Німеччина підписали угоду про уникнення подвійного оподаткування [25]. Цей документ був розроблений для того, щоб вирішити питання, пов'язані з подвійним оподаткуванням доходів, що отримуються компаніями та індивідуальними підприємцями, які працюють у обох країнах. Подвійне оподаткування — це ситуація, коли один і той самий дохід оподатковується в двох різних юрисдикціях, що може створити фінансові бар'єри та зменшити стимули для транскордонних інвестицій.

Основні положення угоди:

1. оподаткування доходів від бізнесу: Угода визначає, що прибутки компанії повинні оподатковуватися лише в країні, де ведеться бізнес, якщо в іншій країні не існує постійного представництва. Це знижує податкове навантаження на компанії, які експортують товари або послуги;
2. дивіденди, відсотки, роялті: Угода також знижує ставки податку на дивіденди, відсотки та роялті, що сплачуються між резидентами обох країн. Це сприяє взаємним інвестиціям та зменшує податковий тягар на отримання пасивних доходів;
3. обмін податковою інформацією: Угода передбачає взаємний обмін інформацією між податковими органами США та Німеччини, що сприяє прозорості та допомагає в боротьбі з податковими ухиленнями.

Угода між США та Німеччиною значно спростила інвестиційні процеси для компаній обох країн, забезпечивши більш чіткі та сприятливі умови для транскордонних інвестицій. Зокрема:

- збільшення прямих іноземних інвестицій: Зменшення податкових бар'єрів сприяло зростанню прямих іноземних інвестицій між країнами;
- стимулювання економічного зростання: Сприятливіші умови для ведення бізнесу підтримали економічне зростання та розширення міжнародної торгівлі.

Ця угода є прикладом того, як двосторонні угоди можуть поліпшити економічні відносини та створити більш стабільне середовище для міжнародних фінансових зобов'язань та інвестицій [25].

Маастрихтський договір як основа економічних відносин у Європейському Союзі впливає на регулювання грошових зобов'язань між країнами-членами. Маастрихтський договір [26], який був підписаний у 1992 році, заклав основи для економічного та валютного союзу Європейського Союзу. Цей договір встановив критерії для участі в єдиній європейській валюті, євро, та визначив правила макроекономічної політики для країн-членів, що безпосередньо впливає на міжнародні грошові зобов'язання в регіоні. Цей договір встановив економічний і валютний союз серед країн ЄС, що значно вплинуло на міжнародні грошові зобов'язання в Європі, зокрема через створення євро в 1999 році. Він забезпечив більшу стабільність і прогнозованість у фінансових відносинах між країнами-членами, створив основу для економічного та валютного союзу Європи, що кардинально змінило фінансові взаємодії між державами-членами. Маастрихтський договір інтегрував економіки Європи, що призвело до значного зростання міжнародної торгівлі та економічної стабільності в регіоні. Введення єдиної валюти (євро) спростило транскордонні фінансові операції та зменшило валютний ризик для країн-членів [27].

Північноамериканська угода про вільну торгівлю (NAFTA) та її наступник USMCA включають положення, які регулюють фінансові відносини між США, Канадою та Мексикою. USMCA, який замінив Північноамериканську угоду про

вільну торгівлю (NAFTA), включає ряд положень, що регулюють торгівлю та інвестиції між США, Канадою та Мексикою. Угода містить значні нововведення у сфері цифрової торгівлі, інтелектуальної власності, та автомобільної промисловості, які можуть впливати на міжнародні фінансові угоди і грошові зобов'язання між цими країнами. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (NAFTA, 1994) та її наступник USMCA (2020) регулюють не тільки торгівлю, а й фінансові взаємодії між США, Канадою, та Мексикою, створюючи режим вільної торгівлі та захищені умови для інвестицій і фінансування. USMCA модернізувала торгівельні відносини в Північній Америці, включаючи нові положення про цифрову торгівлю та інтелектуальну власність, що впливає на стандарти та правила ведення бізнесу між країнами учасниками [28].

2.3. Звичай та принципи міжнародного права, що застосовуються до міжнародних грошових зобов'язань

Принципи міжнародного права, такі як суверенна рівність держав, взаємне визнання та повага до національної юрисдикції, є критично важливими у формуванні міжнародних економічних відносин. Взаємне визнання сприяє взаємному визнанню арбітражних рішень, що є основою для вирішення спорів за міжнародними грошовими зобов'язаннями. Суверенна рівність забезпечує, що держави мають рівні права у встановленні і виконанні міжнародних грошових зобов'язань, незалежно від їхньої економічної або політичної могутності. Цей підрозділ детально аналізує такі основні принципи міжнародного права як суверенна рівність держав, недискримінація та право на справедливе та рівне поводження. Ці принципи є фундаментальними для розуміння, як держави взаємодіють у міжнародних фінансових відносинах, включаючи формування та виконання міжнародних грошових зобов'язань. Принцип недискримінації зобов'язує держави застосовувати однакові правила до всіх країн, що сприяє створенню рівних умов у міжнародній торгівлі та інвестиціях. Принцип суверенної рівності держав підкреслює імперативу рівності всіх держав у міжнародному праві,

який захищає їхні права та обов'язки у фінансових угодах [29]. Гарним підтвердженням цього принципу, може слугувати прецедент Венесуели, коли ця країна стикалася з величезним зовнішнім боргом у 2010-х, вона звернулася до принципу суверенної рівності для обґрунтування своєї позиції у переговорах з кредиторами, стверджуючи, що всі держави повинні мати рівні можливості для ведення переговорів та реструктуризації боргу без втручання ззовні. Венесуела звернулася до міжнародних кредиторів з проханням про реструктуризацію свого боргу, посилаючись на принципи міжнародного права, включно з суверенною рівністю держав, який гарантує державі-боржнику право на справедливий процес реструктуризації боргу без несправедливих умов чи втручання у внутрішні справи. Міжнародний валютний фонд (далі - МВФ) та інші міжнародні фінансові установи зайняли позицію, яка враховувала комплексність економічної ситуації в країні, проте вони також стикалися з обмеженнями, накладеними американськими санкціями, які ускладнювали проведення фінансових операцій з Венесуелою [290].

Якщо розглядати принцип недискримінації, то можна згадати Угоду про асоціацію між ЄС та Україною, що набрала чинності у 2017 році [30], включає положення, які забороняють дискримінацію учасників ринку однієї держави в іншій державі-члені, забезпечуючи рівні умови для всіх. Угода про асоціацію між ЄС та Україною є значним міжнародним документом, який покликаний зміцнити відносини між Європейським Союзом та Україною, сприяючи політичній асоціації та економічній інтеграції. Угода була підписана у 2014 році, але набрала чинності 1 вересня 2017 року після ратифікації всіма сторонами. Однією з ключових цілей Угоди є створення умов для поступової економічної інтеграції України в Європейський внутрішній ринок, зокрема через створення зони вільної торгівлі. Угода про асоціацію між ЄС та Україною включає положення, які забороняють дискримінацію учасників ринку однієї держави в іншій державі-члені. Ці положення забезпечують наступне:

1. рівний доступ до ринків: Українські компанії отримують можливість вести діяльність на ринках ЄС на тих самих умовах, що й компанії з держав-членів

ЄС. Це означає, що будь-які квоти, тарифи або дискримінаційні податки проти українських товарів чи послуг є забороненими;

2. рівність у регуляції: Угода зобов'язує Україну до поступової гармонізації своїх законів і стандартів з європейськими, забезпечуючи таким чином рівні умови для всіх операторів ринку, незалежно від їхньої країни походження;

3. захист прав інвесторів: Угода передбачає захист прав інвесторів, гарантуючи їм справедливе та рівне поводження. Це включає захист від незаконної націоналізації або експропріації без належної компенсації.

Ці положення Угоди про асоціацію мають важливе значення для зміцнення економічних зв'язків між ЄС та Україною, оскільки вони:

- сприяють зростанню торгівлі та інвестицій між регіонами, відкриваючи нові можливості для бізнесу та споживачів обох сторін;
- допомагають українській економіці інтегруватися в більш широкий європейський ринок, що може сприяти модернізації і підвищенню конкурентоспроможності;
- забезпечують правову основу для захисту інвестицій та сприяння справедливій конкуренції.

Угода про асоціацію стала важливим кроком на шляху України до європейської інтеграції, підкріплюючи важливість міжнародних норм і стандартів у глобальній економіці [30].

Міжнародні звичаї, як неформально прийняті правила, відіграють важливу роль у визначенні правил поведінки держав та їхніх фінансових інституцій в міжнародному контексті. Один з прикладів — звичай щодо валюти платежів, де зазвичай прийнято використовувати валюту країни-кредитора для міжнародних розрахунків, що сприяє зменшенню валютного ризику для кредитора. Звичай формуються з практики держав, які довгий час вважаються обов'язковими. Вони мають вирішальне значення для регулювання міжнародних грошових зобов'язань, особливо в контексті:

- звичаї валютних операцій, які визначають вибір валюти для міжнародних розрахунків;

- звичаї стосовно умов кредитування, які можуть включати звичайні процентні ставки або терміни погашення боргу.

Міжнародні звичаї мали вирішальний вплив на формулювання і виконання правил у міжнародному фінансовому праві, зокрема, на умови кредитування та валютні операції. Загальноприйнятою практикою у міжнародних контрактах є використання долара США як валюти для міжнародних розрахунків. Це звичай, що спрощує та уніфікує транскордонні фінансові операції, знижуючи валютний ризик для сторін [32].

Принцип *Pacta Sunt Servanda*, що означає “договори мають бути виконані”, є основою для міжнародного контрактного права та зобов’язує сторони виконувати узгоджені умови. Цей принцип застосовується для забезпечення дотримання зобов’язань у міжнародних фінансових угодах, зміцнюючи довіру між сторонами і забезпечуючи правову визначеність. Принцип підкреслює обов’язок сторін дотримуватися умов угод, що забезпечує основу для стабільності в міжнародних економічних відносинах. Дотримання цього принципу захищає права сторін і сприяє справедливому вирішенню спорів [33]. Арбітражний розгляд справи “White Industries Australia Limited проти Республіки Індія” (2011 рік) підтвердив принцип *Pacta Sunt Servanda*, коли індійські суди не змогли забезпечити своєчасний розгляд спору, що вважалося порушенням міжнародного договору про захист інвестицій. Справа почалася з інвестиційної угоди між австралійською компанією White Industries і індійською вугільною корпорацією, що передбачала постачання обладнання та ведення гірничодобувних робіт. Коли виникли спори щодо виконання контракту, компанія White Industries звернулася до арбітражу, що в 2002 році виніс рішення на користь австралійської компанії. Однак, зусилля щодо виконання цього рішення в Індії зіткнулися з юридичними затримками. Центральним питанням було невиконання Індією своїх зобов’язань за двостороннім інвестиційним договором з Австралією, який зобов’язував забезпечувати ефективні та справедливі процедури для вирішення інвестиційних спорів. У 2011 році, після майже десятиліття спроб виконати арбітражне рішення в індійських судах, White Industries звернулася до міжнародного арбітражу під

егідою UNCITRAL (Комісія ООН з міжнародного торгового права). Арбітражний трибунал ухвалив рішення на користь White Industries, стверджуючи, що Індія порушила свої зобов'язання за договором, зокрема щодо забезпечення “ефективного засобу правового захисту” відповідно до договору про захист інвестицій. Цей випадок став значущим прецедентом у міжнародному інвестиційному праві, підкреслюючи важливість дотримання міжнародних зобов'язань і важливість принципу *Pacta Sunt Servanda*. Він показав, що міжнародні інвестори можуть звертатися до міжнародного арбітражу для вирішення спорів, коли внутрішні судові системи не здатні забезпечити справедливе вирішення [33].

Вирішення спорів у міжнародних грошових зобов'язаннях:

- міжнародні суди та арбітражні установи, такі як Міжнародний суд ООН та Лондонський міжнародний арбітражний суд, відіграють ключову роль у вирішенні спорів, пов'язаних з міжнародними грошовими зобов'язаннями;
- ці установи допомагають забезпечувати дотримання міжнародного права, оцінюючи справи на основі міжнародних звичаїв та принципів.

Аналіз ролі міжнародних судових установ, таких як Міжнародний суд ООН, у вирішенні спорів, пов'язаних з міжнародними грошовими зобов'язаннями. Розглядаються судові рішення та арбітражні процедури як механізми забезпечення виконання міжнародних угод. Ці установи забезпечують механізми для розв'язання конфліктів, що сприяє забезпеченню справедливості та виконанню міжнародного права. Рішення Міжнародного суду ООН у справі про “Воєнні та парамілітарні дії в Нікарагуа” (1986 рік) [34], де суд встановив, що США порушили міжнародне право, втручаючись у внутрішні справи Нікарагуа. Цей випадок демонструє роль міжнародних судових інституцій у вирішенні спорів, які включають міжнародні грошові зобов'язання та державні відносини. У 1980-х роках Сполучені Штати підтримували збройну опозицію, відому як “контрас”, яка боролася проти уряду Нікарагуа, що на той час контролювався Сандіністською партією національного відродження. Нікарагуа подала позов проти Сполучених Штатів у Міжнародний суд ООН, звинувачуючи США у незаконному втручанні в її внутрішні та зовнішні справи, неправомірному використанні сили та порушенні її суверенітету.

Міжнародний суд ООН встановив, що дії США, включаючи фінансування, озброєння та підготовку “контрас”, а також мінування нікарагуанських портів, порушували міжнародне право. Суд зазначив, що такі дії порушують принципи непорушності суверенних держав та заборону використання сили, закріплені в Статуті ООН та інших міжнародних документах. Суд виніс ряд важливих рішень:

1. США мають припинити незаконну військову діяльність проти Нікарагуа;
2. Сполучені Штати зобов’язані виплатити компенсацію Нікарагуа за завдані збитки.

Цей випадок став фундаментальним у розумінні та застосуванні правил міжнародного права щодо заборони використання сили. Він також продемонстрував важливу роль Міжнародного суду як форуму для розв’язання міжнародних спорів та зміцнення міжнародного правопорядку та виконанні міжнародних зобов’язань [35].

2.4. Місце національного законодавства України при забезпеченні міжнародних грошових зобов’язань

Національне законодавство відіграє ключову роль у регулюванні міжнародних економічних відносин та виконанні міжнародних зобов’язань, що є необхідним для підтримки стабільності та довіри між країнами. Законодавча база України постійно розвивається, щоб відповідати вимогам міжнародних угод, і це особливо важливо у контексті міжнародних грошових зобов’язань. Забезпечення відповідності внутрішніх законів міжнародним стандартам дозволяє Україні бути надійним учасником міжнародних економічних відносин, залучати інвестиції та підтримувати стабільність національної економіки. Процес євроінтеграції України, особливо після Революції Гідності 2014 року, підкреслює зусилля країни у гармонізації свого законодавства з європейськими стандартами, щоб виконати зобов’язання за Угодою про асоціацію з ЄС [30].

Конституція України в статтях 9 та 124 визначає, що міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою, є частиною національного законодавства і мають вищу юридичну силу [36]. Це забезпечує основу для виконання міжнародних зобов'язань відповідно до ратифікованих угод. Конституція України встановлює основу для інтеграції міжнародних норм у внутрішнє правове поле, гарантуючи, що міжнародні договори, ратифіковані Україною, мають вищу юридичну силу над національними законами. Це принципово важливо для міжнародних економічних відносин, особливо в контексті забезпечення і виконання міжнародних грошових зобов'язань. Це означає, що у разі конфлікту між національним законодавством та ратифікованим міжнародним договором, пріоритет надається міжнародному договору. Тобто стосується виконання міжнародних економічних договорів, таких як Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Ця Угода передбачає значні зміни у сфері торгівлі, митних регуляцій та вимог до якості продукції, що вимагало адаптації ряду національних законів для відповідності міжнародним зобов'язанням [35].

Закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [37] та «Про міжнародне приватне право» [38] встановлюють основні правила для регулювання міжнародних грошових зобов'язань, включаючи засади валютного регулювання, транскордонних платежів та захист прав іноземних інвесторів. Вони розроблені для врегулювання транскордонних відносин та забезпечення правової підтримки учасникам міжнародних економічних процесів. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” регулює відносини, що виникають у процесі здійснення зовнішньоекономічних операцій. Він визначає правові основи імпорту, експорту, транзиту товарів та послуг через кордон України. Основні положення цього закону включають:

- ліцензування та квотування: Закон передбачає механізми ліцензування та квотування для певних типів товарів та послуг, що регулюються на державному рівні;

- валютний контроль: Встановлює правила для здійснення валютних операцій, що є критично важливими для забезпечення виконання міжнародних грошових зобов'язань;
- митне регулювання: Визначає порядок митного оформлення товарів, що є ключовим аспектом у регулюванні транскордонних грошових потоків.

Цей закон сприяє стабілізації валютного ринку і створює правову основу для здійснення міжнародних торговельних операцій, що важливо для виконання міжнародних грошових зобов'язань. Він забезпечує юридичний механізм для контролю та моніторингу міжнародних грошових потоків, що допомагає уникнути валютних махінацій і забезпечує дотримання міжнародних санкцій. Закон України “Про міжнародне приватне право” [38] визначає правила, за якими визначається підсудність міжнародних справ, застосування законодавства інших держав та виконання рішень іноземних судів в Україні. Важливі аспекти закону:

- колізійні норми: Визначають, яке законодавство застосовується у випадках правових конфліктів між різними юрисдикціями;
- визнання іноземних судових рішень: Встановлює процедуру визнання та виконання рішень іноземних судів, що є критично важливим для захисту прав іноземних інвесторів та виконання міжнародних грошових зобов'язань. Цей закон допомагає в регулюванні транскордонних правовідносин, забезпечуючи правову визначеність та захист в міжнародних комерційних відносинах. Він сприяє створенню сприятливого інвестиційного клімату, гарантуючи, що іноземні судові рішення будуть визнані та виконані в Україні, що є важливим для міжнародних інвесторів. Обидва ці закони формують основу для регулювання міжнародних грошових та комерційних зобов'язань в Україні. Вони визначають як загальні рамки для ведення міжнародного бізнесу, так і конкретні механізми для вирішення проблем, що можуть виникати у транскордонних відносинах.

Міністерство фінансів України та Національний банк України мають ключові повноваження щодо управління державним боргом та валютного контролю. Ці органи забезпечують виконання фінансових зобов'язань перед міжнародними кредиторами і регулюють міжбанківські операції, що сприяє стабільності

національної валюти, що є критично важливим для виконання міжнародних грошових зобов'язань. Міністерство фінансів України відіграє центральну роль у управлінні державними фінансами та міжнародними грошовими зобов'язаннями. Воно відповідає за:

- бюджетне планування та виконання: Забезпечення необхідних бюджетних асигнувань для виконання міжнародних угод;
- управління державним боргом: Залучення міжнародних фінансових ресурсів та їх адміністрування, включаючи виплати за зовнішніми позиками;
- реформи фінансового сектору: Впровадження реформ, які зміцнюють фінансову систему країни і відповідають міжнародним стандартам [39].

Національний банк має ключові повноваження щодо валютного регулювання та монетарної політики:

- валютний контроль: Регулювання валютних операцій, встановлення правил проведення валютних транзакцій, що важливо для контролю за міжнародними платежами;
- монетарна політика: Застосування інструментів монетарної політики для стабілізації національної валюти, що сприяє стабільності міжнародних платежів [40].

Українські суди, включаючи Верховний Суд, розглядають справи, що стосуються міжнародних грошових зобов'язань, виносячи рішення, які мають важливе значення для захисту прав іноземних інвесторів і вирішення міжнародних торговельних спорів, що можуть виникати у контексті міжнародних грошових зобов'язань, а саме:

- Вирішення спорів: Розгляд і вирішення судових спорів, які можуть виникнути між міжнародними контрагентами.
- Виконання міжнародних рішень: Впровадження механізмів для виконання рішень іноземних судів і арбітражів, ратифікованих відповідно [41].

Аналіз судових рішень, що мають важливе значення для міжнародних грошових зобов'язань, включає розгляд рішень, які впливають на іноземних інвесторів та міжнародні комерційні контракти. Україна, як країна, що перебуває у

процесі економічної інтеграції та правових реформ, має ряд важливих судових випадків, які ілюструють її підхід до вирішення міжнародних комерційних спорів. Один із найбільш значущих випадків, який стосується захисту прав іноземних інвесторів, - “це справа JKH Oil & Gas plc проти України”. В 2015 році арбітражний трибунал у рамках Енергетичної хартії виніс рішення на користь британської компанії JKH, яка скаржилася на порушення Україною своїх інвестиційних зобов’язань через надмірне оподаткування [42]. Українські компанії і іноземні інвестори часто звертаються до Міжнародної торгової палати (ІСС) для арбітражного вирішення спорів. Наприклад, у справі між українською компанією та європейським партнером за комерційним контрактом на поставку товарів було успішно вирішено питання відшкодування збитків через невиконання контрактних зобов’язань. Україна також використовує правила Комісії ООН з міжнародного торгового права (UNCITRAL) для вирішення міжнародних торговельних спорів. Ці правила допомагають гарантувати, що міжнародні комерційні спори вирішуються відповідно до визнаних міжнародних стандартів, забезпечуючи справедливе та об’єктивне вирішення. Судові рішення в Україні щодо міжнародних грошових зобов’язань і захисту прав іноземних інвесторів демонструють поступове приведення національної правової системи у відповідність з міжнародними стандартами [16]. Це сприяє зростанню довіри міжнародних інвесторів і поліпшенню інвестиційного клімату в країні. Ці випадки ілюструють важливість правильного застосування міжнародних угод та ефективного вирішення міжнародних спорів для забезпечення економічної стабільності.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

3.1. Проблеми правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання виникають з договорів між суб'єктами різних країн. Важливим аспектом є їх правова природа, яка може бути визначена через призму міжнародних договорів та національного законодавства. Юридична класифікація включає розгляд зобов'язань як контрактних, деліктних, або ж заснованих на доктринах несправедливого збагачення. Бернська конвенція 1886 року та Віденська конвенція 1980 року зіграли ключову роль у формуванні механізмів вирішення спорів, пов'язаних з міжнародними грошовими зобов'язаннями. Вони встановлюють загальні стандарти для контрактів, що кросують національні кордони, але також залишають простір для юридичних колізій. Національне законодавство великих юрисдикцій часто має значний вплив на міжнародні фінансові операції. Бернська конвенція (або Бернська конвенція про захист літературних та художніх творів) 1886 року, хоч і не стосується безпосередньо міжнародних грошових зобов'язань, важлива для регулювання прав інтелектуальної власності на міжнародному рівні. Вона регулює захист авторських прав та сприяє універсалізації прав авторів на міжнародному рівні. Ця конвенція впливає на міжнародні грошові зобов'язання, коли вони пов'язані з використанням та розповсюдженням літературних, наукових і художніх творів [43].

Законодавства країн як США ілюструє різні підходи до регулювання міжнародних грошових зобов'язань, що може призводити до різниці у виконанні та застосуванні законів. Судова практика, включаючи рішення національних судів та міжнародних арбітражних судів, демонструє, як вирішуються конфлікти, пов'язані з міжнародними грошовими зобов'язаннями. Вивчення цих рішень дає можливість зрозуміти як застосовується та інтерпретується закон в міжнародному контексті. Однією з основних проблем є юридичні колізії між різними правовими

системами, які можуть призвести до конфліктів щодо юрисдикції та виконання. Іншою значною проблемою є відсутність єдності у міжнародному правовому регулюванні, що ускладнює захист прав кредиторів.

До проблем правового регулювання, можна віднести юридичні колізії, які виникають, коли дві або більше країн мають різні підходи до однакових правових питань, що створює значні проблеми для сторін, залучених у міжнародні фінансові угоди. Наприклад, різниця у застосуванні законів про банкрутство може вплинути на можливість виконання міжнародних грошових зобов'язань, особливо коли стосується крос-кордонних інсолвентностей. Прикладом цього, може слугувати “Справа Re Yukos Oil Company” [44], яка стала однією з найбільш резонансних у сфері міжнародного права та корпоративного управління, особливо через її комплексність та вплив на міжнародних інвесторів. Yukos Oil Company була однією з найбільших нафтових компаній у Росії до своєї банкрутської процедури у 2006 році. У 2007 році, після серії податкових звинувачень і судових процесів, що багато хто вважав політично мотивованими, компанія була офіційно ліквідована. Рішення російських судів про банкрутство та ліквідацію майна компанії спричинили значні втрати для акціонерів та кредиторів. Рішення Нідерландського суду суперечило російським рішенням, визнаючи банкрутство Yukos неправомірним та мотивованим не економічними, а політичними причинами. Нідерландські суди постановили, що ліквідація активів Yukos була частиною ширшої кампанії проти керівництва компанії та її головного акціонера, Михайла Ходорковського. Це суперечливе рішення створило юридичну непевність, оскільки міжнародні інвестори та кредитори стикнулися з ризиком втрати своїх інвестицій та неспроможністю звернутися за захистом до судових систем, які можуть бути під впливом політичних сил у країні, де ведеться бізнес. Це також вказує на важливість міжнародної правової системи для захисту прав інвесторів у країнах, де правова система може бути нестабільною або схильною до політичного впливу. Справа Yukos підкреслила важливість розуміння юридичних і політичних ризиків при здійсненні інвестицій в іноземні юрисдикції. Вона також показала, як міжнародне арбітражне рішення може допомогти захистити інтереси інвесторів, навіть якщо

місцеві суди приймають неправомірні або несправедливі рішення. “Справа Re Yukos Oil Company” стала важливим прецедентом, що демонструє складність та значення міжнародного правового захисту для глобальних бізнес-операцій і інвестицій [44].

Проблеми виконання:

Виконання міжнародних грошових зобов'язань стикається з проблемами, коли сторони знаходяться у різних юрисдикціях. Це включає складнощі з визнанням і виконанням судових рішень у іноземних державах. Можна навести такий приклад, Компанія А з США виграла судовий процес проти компанії В з Індії за невиконання фінансових зобов'язань. Проте, спроби виконання рішення на території Індії зустрілися з численними юридичними та бюрократичними перешкодами.

Відсутність єдності у міжнародному правовому регулюванні:

Недолік міжнародної уніфікації правил може призводити до непередбачуваності та збільшення юридичних ризиків для сторін міжнародних контрактів. Прикладом для цього є Різниця у застосуванні Нью-Йоркської конвенції 1958 року щодо визнання та виконання іноземних арбітражних рішень між країнами, такими як Китай та США, може ускладнити вирішення спорів і викликати необхідність додаткових переговорів чи судових процесів [28].

Зміни валютних курсів:

Зміни валютних курсів можуть значно впливати на виконання міжнародних грошових зобов'язань. Валютна нестабільність може збільшити вартість або зменшити вигоду від міжнародних контрактів, особливо в країнах із високою волатильністю валюти. Приклад: Компанія з України уклала договір на постачання товарів у США з оплатою в доларах США. Внаслідок різкого падіння курсу гривні до долара, вартість зобов'язань в місцевій валюті для української компанії зросла, що призвело до фінансових втрат [45].

Відмінності в податковому законодавстві:

Міжнародні компанії часто стикаються зі складнощами через різницю в податкових системах різних країн. Це може включати двійне оподаткування

доходів, що значно ускладнює фінансове планування та виконання зобов'язань. Приклад: Компанія з Німеччини, яка має дочірнє підприємство в Бразилії, може підпасти під обидві податкові системи, що призводить до необхідності сплати податків на прибуток в обох країнах, без можливості повного відшкодування через податкові кредити [46].

Політичні ризики:

Міжнародні грошові зобов'язання сильно вразливі до політичної нестабільності, що може включати зміни уряду, громадянські заворушення або навіть воєнні дії. Такі події можуть негайно вплинути на можливість виконання або навіть на скасування договорів. Приклад: Компанія з Франції уклала контракт на поставку обладнання в Сирію перед початком громадянської війни. З початком конфлікту, договір став неможливим для виконання через закриття портів та втрату контактів у регіоні [47].

Правові реформи та зміни законодавства:

Швидкі зміни в законодавстві, особливо в країнах, що розвиваються, можуть створювати додаткові перепони для міжнародних грошових зобов'язань. Реформи можуть змінити умови виконання договорів або навіть зробити деякі договори незаконними. Приклад: Компанія з Індії уклала договір на експорт товарів до Ірану, але через нові міжнародні санкції, що були введені проти Ірану, цей договір став неможливим для виконання, що призвело до значних збитків [48].

Ці приклади ілюструють різні аспекти, з якими можуть стикатися компанії у контексті міжнародних грошових зобов'язань. Адаптація до цих викликів вимагає глибокого розуміння міжнародного права, а також специфіки кожної окремої юрисдикції. Підсумовуючи, класифікуємо проблеми правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань, а саме:

1. Національне законодавство: законодавства країн, таких як США, ілюструють різні підходи до регулювання міжнародних грошових зобов'язань, що може призводити до різниці у виконанні та застосуванні законів, наприклад, рішення національних судів та міжнародних арбітражних судів, таких як у справі

“Re Yukos Oil Company”, демонструють складність та значення міжнародного правового захисту для глобальних бізнес-операцій і інвестицій.

2. Проблеми виконання: виконання міжнародних грошових зобов'язань стикається з проблемами, коли сторони знаходяться у різних юрисдикціях. Це включає складнощі з визнанням і виконанням судових рішень у іноземних державах. Прикладом є справа між компаніями з США та Індії, де спроби виконання рішення на території Індії зустрілися з численними юридичними та бюрократичними перешкодами.

3. Юридичні колізії: виникають, коли дві або більше країн мають різні підходи до однакових правових питань, що створює значні проблеми для сторін, залучених у міжнародні фінансові угоди, наприклад, різниця у застосуванні законів про банкрутство між країнами може вплинути на можливість виконання міжнародних грошових зобов'язань, особливо у випадку крос-кордонних інсолвентностей.

Аналіз міжнародних грошових зобов'язань та їх регулювання демонструє складність взаємодії між національним та міжнародним правом. Юридичні колізії, валютні ризики та політична нестабільність значно впливають на виконання міжнародних зобов'язань, що вимагає ретельного планування та розуміння специфіки кожної юрисдикції.

3.2. Аналіз практики застосування міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання регулюються широким спектром угод та стандартів, розроблених різними міжнародними організаціями. Однією з провідних організацій, що відіграє ключову роль у формуванні міжнародних стандартів у цій сфері, є Комісія ООН з міжнародного торгового права (далі - УНЦІТРАЛ). УНЦІТРАЛ встановлює модельні закони та конвенції, які служать основою для національних законодавств і міжнародної практики. Її робота охоплює питання, такі як міжнародний комерційний арбітраж, міжнародні купівля-продаж товарів, та банкрутство. Ці стандарти сприяють уніфікації та гармонізації правил міжнародної

торгівлі, забезпечуючи більшу передбачуваність і безпеку у виконанні зобов'язань. Комісія ООН з міжнародного торгового права є ключовим органом у формуванні міжнародних комерційних стандартів. Модельні закони УНЦІТРАЛ, наприклад, модельний закон про арбітраж та модельний закон про електронну комерцію, надають країнам основу для розробки власного законодавства, яке відповідає міжнародним стандартам. Ці закони і конвенції забезпечують необхідну юридичну основу для міжнародних угод, зменшуючи правову невизначеність у міжнародних транзакціях [16].

Міжнародні грошові зобов'язання, які включають все від банківських переказів до векселів, є важливою частиною глобальної економіки. Стандарти та норми, що регулюють ці зобов'язання, постійно розвиваються, адаптуючись до нових технологій та глобальних економічних реалій. Міжнародні стандарти мають значний вплив на національні законодавства, спонукаючи до реформ та гармонізації правових норм. Наприклад, прийняття модельного закону УНЦІТРАЛ з арбітражу сприяло зміцненню правових рамок для міжнародного арбітражу в багатьох країнах, забезпечуючи більшу юридичну визначеність для міжнародних інвесторів.

Женевські конвенції — один з важливих прикладів міжнародних угод, які спеціалізуються на регулюванні грошових зобов'язань. Вони були розроблені для спрощення та уніфікації процедур, пов'язаних з міжнародними векселями і чеками. Ці конвенції вплинули на законодавства багатьох країн, спонукаючи їх прийняти аналогічні правила, що полегшують міжнародну торгівлю та фінансові операції. Конвенції забезпечують юридичну основу для вирішення спорів і зменшують ризик відмови у платежах при транскордонних операціях, тим самим підвищуючи довіру між міжнародними торговими партнерами. Важливість цих конвенцій полягає в створенні спільних стандартів, які допомагають забезпечити більшу юридичну ясність і ефективність виконання міжнародних зобов'язань. Женевські конвенції встановлюють універсальні правила для векселів та чеків, що включають положення про вимоги до форми, передачу та сплату цих платіжних інструментів. Вони сприяли стандартизації та спрощенню міжнародних фінансових операцій,

що, у свою чергу, сприяло зростанню міжнародної торгівлі. Конвенції також враховують механізми вирішення спорів, що допомагає знизити ризики, асоційовані з міжнародними платежами. Женевські конвенції, які мають відношення до міжнародних грошових зобов'язань, насамперед стосуються правил, що регулюють векселі та чеки. Ці конвенції були прийняті в 1930 році під час Женевської конференції з об'єднання торговельного права і є ключовими в міжнародній торгівлі і фінансах.

1. Женевська конвенція про єдиний закон про вексель і промісорні ноти (1930)

Ця конвенція встановлює уніфіковані правила для векселів, які є одним з найбільш традиційних інструментів міжнародного кредитування та платежів. Вона деталізує вимоги до форми векселя, правила щодо його випуску, передачі та вимог до сплати, а також окреслює права та обов'язки сторін вексельного зобов'язання [49].

2. Женевська конвенція про єдиний закон про чеки (1931)

Ця конвенція регулює міжнародне використання чеків, встановлюючи стандартизовані правила щодо видачі, передачі, та інкасації чеків. Конвенція спрощує трансграничні фінансові операції, забезпечуючи надійність та ефективність використання чеків як платіжного інструменту [50].

Ці конвенції сприяли стандартизації та уніфікації правил, що регулюють векселі та чеки між країнами-учасницями. Вони знижують юридичні ризики, пов'язані з міжнародними платежами, і підвищують довіру учасників ринку до транскордонних фінансових інструментів. Норми, закріплені в конвенціях, допомагають забезпечити більшу юридичну ясність і сприяють гармонізації національних законодавств у сфері міжнародних фінансових відносин. Женевські конвенції є прикладом того, як міжнародні правові інструменти можуть сприяти розвитку і спрощенню міжнародної торгівлі та фінансів. Їх прийняття і впровадження покращили передбачуваність і безпеку міжнародних торговельних та фінансових транзакцій, що є критично важливим для стабільності глобальної економіки.

Попри значні досягнення, існує потреба у подальшій адаптації та розвитку міжнародних стандартів, особливо в контексті зростаючої цифровізації та глобалізації економік. Цифрові технології, такі як блокчейн та криптовалюти, ставлять нові виклики перед традиційними механізмами регулювання, вимагаючи нових підходів до законодавчого врегулювання міжнародних грошових зобов'язань. Національні відмінності у фінансовому регулюванні все ще становлять значні бар'єри для повної гармонізації. Крім того, політичні ризики, такі як санкції та торгові війни, можуть впливати на ефективність міжнародних фінансових стандартів. Розвиток та імплементація міжнародних стандартів у сфері грошових зобов'язань має важливе значення для стабілізації міжнародної торгівлі та інвестицій. Водночас, постійне оновлення цих стандартів є критично важливим для відповіді на нові виклики, що виникають внаслідок технологічного розвитку та змін у глобальній економіці.

Міжнародні грошові зобов'язання часто потрапляють до національних судів різних країн, що призводить до формування важливих судових прецедентів. Ці рішення не тільки впливають на сторони, що беруть участь у конкретній справі, але й слугують орієнтиром для подібних майбутніх випадків.

1. США – Рішення Верховного Суду у справі *Clearfield Trust Co. v. United States* [51]:

Це рішення встановило принцип, згідно з яким федеральні чеки мають регулюватися федеральним правом. Цей принцип підкреслює необхідність єдиності правового регулювання в сфері грошових інструментів на федеральному рівні, забезпечуючи передбачуваність в їх обігу на всій території країни [51].

2. Великобританія – Рішення у справі *Donoghue v. Armco Inc. et al.* [52]:

У цій справі суд визначив, що англійські суди можуть мати юрисдикцію над іноземними компаніями в міжнародних грошових зобов'язаннях, якщо відносини між сторонами здійснювались через англійську компанію. Це рішення підкреслює важливість юрисдикційних питань у міжнародних фінансових відносинах [52].

Арбітраж грає ключову роль у вирішенні спорів, пов'язаних із міжнародними грошовими зобов'язаннями, оскільки забезпечує нейтральну платформу для їх розгляду.

1. Рішення Міжнародного арбітражного суду ІСС щодо інвестиційного спору:

У цьому випадку арбітражний суд розглянув спір між інвестором та приймаючою країною за договором про захист інвестицій. Рішення підкреслило значення міжнародних договорів у захисті інвестицій і стабілізації міжнародних фінансових відносин [53].

2. Рішення Арбітражного суду LCIA у Лондоні:

Це рішення стосувалося виконання грошових зобов'язань за міжнародним кредитним договором. Суд визначив, що, незважаючи на політичні ризики, сторони мають виконувати свої фінансові зобов'язання, що демонструє роль арбітражу у забезпеченні дотримання міжнародних контрактів [54].

Ці арбітражні та судові рішення ілюструють, як міжнародне право та арбітраж допомагають навести порядок у складні міжнародні фінансові взаємини, забезпечуючи юридичну визначеність та стабільність.

Міжнародні грошові зобов'язання часто вирішуються в судових інстанціях, які можуть мати різні юрисдикційні підходи. Аналіз таких рішень дає змогу зрозуміти, як правові системи різних країн трактують міжнародні фінансові угоди.

1. Німеччина – Рішення Федерального суду (BGH): У рішенні, що стосується міжнародних грошових переказів, суд вирішив, що банк-отримувач має обов'язок повідомляти клієнта про надходження коштів негайно. Це підкреслює важливість прозорості та швидкості у фінансових операціях, забезпечуючи захист прав споживачів [55].

2. Франція – Рішення Паризького апеляційного суду: Рішення стосувалося визнання та виконання іноземних арбітражних рішень у Франції. Суд підтвердив, що такі рішення мають велику юридичну силу, навіть якщо вони суперечать національному праву, що вказує на зобов'язання Франції захищати міжнародні арбітражні угоди [56].

3. Рішення Стокгольмської торгової палати (SCC): У справі, що стосувалася невиконання контрактних зобов'язань, арбітражний суд ухвалив рішення на користь позивача, стягнувши з відповідача не тільки основну суму боргу, але й штрафи за прострочення. Це рішення підкреслює значення дотримання контрактних угод та відповідальності за їх порушення [57].

4. Рішення Міжнародного Центру Врегулювання Інвестиційних Спорів (ICSID):

В одній із справ ICSID розглядався спір між іноземним інвестором та урядом, що прийняв законодавчі зміни, негативно вплинувши на інвестиції. Арбітражне рішення вимагало від уряду компенсувати інвестору збитки, демонструючи важливість захисту інвестицій та передбачуваності у міжнародному інвестиційному праві [58].

Аналіз судових та арбітражних рішень у сфері міжнародних грошових зобов'язань виявляє ключові аспекти правової визначеності та захисту прав у міжнародних фінансових відносинах. Ці рішення не тільки формують юридичну практику в окремих країнах, але й сприяють гармонізації міжнародних стандартів, забезпечуючи ефективне вирішення спорів у глобальному масштабі. Розуміння цих взаємозв'язків та взаємодій є критично важливим для юристів, компаній, і держав, що беруть участь у міжнародній торгівлі та інвестиціях.

Міжнародні грошові зобов'язання часто ускладнюються рядом юридичних і економічних факторів, які можуть суттєво впливати на їх виконання.

1. Валютні рестрикції:

Багато країн мають контроль за валютними операціями, який може обмежувати можливості для вільного переказу коштів через кордон. Такі заходи, як квоти на обмін валют або обов'язкове затвердження валютних транзакцій державними органами, можуть серйозно затримати або навіть заблокувати міжнародні платежі. Валютні контролю, встановлені національними урядами, мають на меті захистити економічну стабільність, але можуть серйозно ускладнити міжнародні фінансові перекази. Вони часто вимагають додаткових дозволів та документації, що збільшує час і витрати транзакцій [59].

2. Політичні ризики:

Нестабільні політичні умови, такі як урядові перевороти, військові конфлікти, або економічні санкції, можуть призвести до того, що компанії та уряди не зможуть виконати свої грошові зобов'язання. Це ставить під загрозу міжнародні фінансові угоди і вимагає від компаній мати міцні стратегії управління ризиками. Політична нестабільність може змінити правила гри “понад ніч”. Нові урядові регуляції, санкції, або навіть військові конфлікти можуть перешкоджати виконанню грошових зобов'язань, змушуючи компанії шукати альтернативні шляхи для виконання своїх обов'язків [48].

3. Відмінності у юридичних системах:

Розходження у національних законодавствах можуть створювати юридичні бар'єри для міжнародних транзакцій. Юридична невизначеність, особливо в питаннях визнання та виконання іноземних судових рішень і арбітражу, ускладнює виконання грошових зобов'язань між сторонами з різних юридичних культур. Країни слідує різним юридичним традиціям (наприклад, загальне право проти континентального права), що може призвести до непорозумінь та конфліктів щодо трактування міжнародних угод. Це часто вимагає втручання міжнародного арбітражу або судових інстанцій для вирішення спорів [23].

Невиконання міжнародних грошових зобов'язань може мати серйозні наслідки не тільки для безпосередніх сторін угоди, але й для ширших міжнародних відносин.

1. Судові та арбітражні спори:

Невиконання фінансових зобов'язань часто призводить до тривалих і витратних судових та арбітражних процесів. Це може негативно вплинути на репутацію компаній і країн, ускладнити їх доступ до міжнародних ринків капіталу та підвищити загальну вартість фінансування.

2. Економічні санкції:

В окремих випадках, особливо коли невиконання зобов'язань пов'язане з порушенням міжнародних санкцій або режимів контролю, сторони можуть

зіткнутися з економічними санкціями. Це може включати заморожування активів, торгові обмеження, а також інші міжнародні обмеження.

3. Довіра до міжнародної фінансової системи:

Поширені випадки невиконання зобов'язань можуть підривати довіру до міжнародної фінансової системи в цілому. Це може призвести до більшої невизначеності та вартості для всіх учасників міжнародної торгівлі та інвестицій.

Невиконання міжнародних грошових зобов'язань може мати далекосяжні наслідки, як для окремих сторін, так і для міжнародних економічних відносин загалом.

1. Фінансові та правові наслідки для сторін:

Невиконання зобов'язань часто призводить до судових позовів та арбітражу, що збільшує витрати обох сторін і може негативно вплинути на їхню ділову репутацію. Вирішення таких спорів може займати роки, і часто потребує значних фінансових вкладень.

2. Вплив на міжнародні відносини:

Часті випадки невиконання міжнародних зобов'язань можуть підривати довіру до міжнародної торговельної системи, що впливає на глобальні економічні відносини. Це може призвести до зростання “економічного націоналізму”, де країни будуть більш схильні вдаватися до захисту власних економік на шкоду міжнародному співробітництву.

3. Ризики для глобальної фінансової стабільності:

Невиконання міжнародних фінансових зобов'язань може спричинити фінансові кризи, особливо якщо воно відбувається на масштабному рівні або в секторах критичної важливості, таких як нафтогазовий або банківський.

Ці виклики та проблеми вимагають від міжнародних бізнесів та урядів постійної уваги та адаптації їх стратегій з управління ризиками. Важливо впроваджувати ефективні механізми для мінімізації юридичних, політичних та економічних ризиків у міжнародних фінансових відносинах.

3.3 Шляхи вдосконалення правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань

Міжнародні грошові зобов'язання є однією з ключових складових глобальної економіки, що визначає фінансові відносини між державами, міжнародними організаціями та приватними особами. Ці зобов'язання впливають на економічну стабільність, фінансову безпеку та правову захищеність суб'єктів міжнародного права. В умовах постійно зростаючої глобалізації та інтеграції світових ринків, ефективне правове регулювання міжнародних грошових зобов'язань стає все більш актуальним.

Сучасна правова система міжнародних грошових зобов'язань базується на багатосторонніх та двосторонніх угодах, національному законодавстві та звичаях, що склалися у сфері міжнародної торгівлі та фінансів. Однак, незважаючи на наявність значного масиву нормативних актів та правових норм, існує низка проблем та викликів, які потребують подальшого вдосконалення. Зокрема, це стосується гармонізації національних правових систем, вдосконалення механізмів вирішення спорів та забезпечення виконання грошових зобов'язань, а також адаптації правових норм до нових економічних реалій та фінансових інновацій.

1. Гармонізація міжнародних норм

- Вдосконалення міжнародних конвенцій:

Посилення ролі міжнародних конвенцій, таких як Женевські конвенції, для уніфікації правил, що регулюють векселі та інші грошові інструменти. Рекомендується розширення обсягу цих конвенцій для включення новітніх фінансових інструментів та цифрових технологій.

Приклад: У 2002 році Європейський союз прийняв Регламент Рим I, який уніфікував правила щодо зобов'язального права в усіх країнах-членах. Схожий підхід можна застосувати на міжнародному рівні для стандартизації правил, що регулюють векселі, чеки, та інші грошові інструменти [60].

- Розробка нових міжнародних стандартів:

Створення нових міжнародних стандартів, що враховують сучасні виклики, такі як криптовалюти та електронні гроші. Це допоможе стандартизувати правила поведінки з цими новими інструментами на міжнародному рівні.

- Включення нових фінансових інструментів:

З метою адаптації до сучасних реалій фінансового ринку, необхідно розширити обсяг існуючих міжнародних конвенцій, включаючи регулювання таких інструментів, як криптовалюти та електронні гроші. Це забезпечить юридичну ясність та сприятиме безпечним та ефективним міжнародним транзакціям.

- Створення нових міжнародних стандартів:

Потреба у стандартизації правил для новітніх технологій, таких як блокчейн і розумні контракти, вимагає міжнародної співпраці та розробки нових нормативних документів, які допоможуть вирішувати специфічні виклики, пов'язані з цими інноваціями.

Приклад: В 2018 році Група розвитку фінансових дій (FATF) оновила свої рекомендації щодо боротьби з відмиванням грошей, включаючи вимоги для криптовалютних обмінників. Такі оновлення могли б бути використані як основа для створення міжнародних стандартів управління криптовалютними транзакціями [61].

2. Посилення ролі міжнародних організацій

- Розширення функцій міжнародних фінансових організацій:

Організаціям, як МВФ та Світовий банк, слід активніше взаємодіяти з національними урядами для забезпечення дотримання міжнародних стандартів. Рекомендується введення більш жорстких вимог щодо прозорості фінансових операцій та покращення механізмів відповідальності.

Приклад: МВФ провів серію оцінок країн в рамках своєї Програми оцінки фінансового сектору (FSAP) у країнах, таких як Індонезія та Норвегія, що допомогло їм підвищити прозорість та ефективність своїх фінансових систем.

Такий підхід можна застосувати для забезпечення дотримання міжнародних стандартів у фінансових операціях [62].

- Сприяння міжнародному арбітражу:

Підвищення ефективності міжнародного арбітражу в розгляді спорів, що стосуються міжнародних грошових зобов'язань, шляхом розробки спеціалізованих процедур та правил для арбітражних судів. Розвиток спеціалізованих арбітражних процедур для обробки специфічних типів спорів, зокрема, пов'язаних з цифровими фінансами, може допомогти швидше та ефективніше розв'язувати конфлікти.

Приклад: Арбітражна палата Лондона (LCIA) внесла зміни у свої арбітражні правила у 2020 році, які включають положення про конфіденційність та швидкісний арбітраж для малих і середніх справ. Це дозволяє швидше та ефективніше вирішувати спори, що має значення для міжнародних грошових зобов'язань [63].

3. Інтеграція технологічних інновацій

- Використання блокчейн технологій:

Запровадження блокчейн технологій для забезпечення більшої безпеки та прозорості в міжнародних грошових переказах. Це може допомогти уникнути шахрайства та знизити витрати на транзакції. Застосування блокчейну для реєстрації та відстеження міжнародних фінансових транзакцій забезпечує високий рівень безпеки, прозорості та знижує витрати на обробку операцій. Це також сприяє скороченню можливостей для фінансового шахрайства.

Приклад: Проєкт IBM Blockchain World Wire, який використовує блокчейн для спрощення та прискорення міжнародних платежів між банками, демонструє, як блокчейн може оптимізувати транскордонні грошові перекази, знижуючи витрати та час обробки платежів [64].

- Розвиток електронних платіжних систем:

Стимулювання розвитку та впровадження глобальних стандартів для міжнародних електронних платіжних систем, що сприятиме швидкості та зниженню вартості переказів. Це важливо для підтримки глобальної торгівлі та інвестицій.

Приклад: Система швидких платежів Європейського центрального банку (TIPS) була запущена в 2018 році для обробки платежів в реальному часі по всій Європі. Система дозволяє здійснювати платежі в євро з негайним кредитуванням, що підвищує ефективність та знижує витрати [65].

Розгляд шляхів вдосконалення правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань підкреслює необхідність адаптації існуючих міжнародних норм і стандартів до змінюваних умов глобального фінансового ландшафту. Гармонізація міжнародних конвенцій, посилення ролі міжнародних фінансових організацій, та інтеграція інноваційних технологій є ключовими елементами, які можуть сприяти ефективнішому та прозорішому виконанню міжнародних грошових зобов'язань.

Гармонізація правил сприяє зменшенню юридичної невизначеності та спрощенню транскордонних операцій, що є важливим для забезпечення стабільності та довіри в міжнародних фінансових відносинах. Роль міжнародних організацій, таких як МВФ та ЄЦБ, у стандартизації і регулюванні фінансових процесів виявляється надзвичайно значущою, особливо в контексті швидкої адаптації до нових викликів, таких як криптовалюти і блокчейн технології.

Запровадження блокчейну та інших цифрових технологій може допомогти у вирішенні багатьох проблем, пов'язаних із міжнародними грошовими переказами, включно зі зменшенням вартості транзакцій та підвищенням їхньої швидкості та безпеки. Це підкреслює важливість інновацій у сфері фінансових технологій та необхідність їхнього регулювання на міжнародному рівні.

Враховуючи зазначене, міжнародна спільнота повинна продовжувати працювати над вдосконаленням правового поля, адаптуючи його до сучасних викликів та можливостей, щоб забезпечити стабільність, прозорість, та ефективність міжнародної фінансової системи.

ВИСНОВКИ

Історія міжнародних грошових зобов'язань відображає поступове ускладнення економічних відносин та зростання глобальної взаємозалежності. Від простих форм бартерної торгівлі та кредитних листів у середньовіччі до сучасних комплексних фінансових інструментів, міжнародні грошові зобов'язання продовжують формувати структуру світової економіки, впливаючи на економічні цикли та фінансову стабільність на міжнародному рівні. Розвиток капіталістичних економік, заснування перших національних банків, та впровадження золотого стандарту в XX столітті сприяли формуванню сучасних міжнародних фінансових ринків. Під час комерційної революції та в подальші періоди міжнародні фінансові зобов'язання еволюціонували, стаючи складнішими та більш інтегрованими у глобальну економіку.

Міжнародні грошові зобов'язання охоплюють широкий спектр юридичних домовленостей, що стосуються позик, кредитів, державних та корпоративних облігацій. Вони можуть виникати з договорів між суб'єктами різних країн та включають різноманітні форми фінансових інструментів, які використовуються для регулювання заборгованостей та розрахунків у міжнародних економічних відносинах. Важливі міжнародні документи, такі як Віденська конвенція про право міжнародних договорів, UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts, та Базельські угоди, встановлюють стандарти та регулюють ці зобов'язання.

Міжнародні грошові зобов'язання включають державні позики, корпоративні облігації, приватні кредитні лінії, міжбанківські кредити та інші фінансові інструменти. Вони можуть бути короткостроковими або довгостроковими, залежно від умов фінансування та цілей позичальника. Валюта зобов'язань також є важливим фактором, оскільки вона може впливати на валютні ризики обох сторін. Регулювання та вирішення спорів часто залучає міжнародні арбітражні та судові інстанції для вирішення конфліктів, пов'язаних з грошовими зобов'язаннями.

Основні міжнародні договори та угоди, такі як Конвенція ООН про міжнародні поруки, Нью-Йоркська конвенція про визнання та виконання

іноземних арбітражних рішень, Віденська конвенція про договори міжнародної купівлі-продажу товарів, і двосторонні угоди про уникнення подвійного оподаткування, встановлюють правові рамки для регулювання міжнародних грошових зобов'язань. Вони забезпечують правову визначеність і сприяють стабільності міжнародних фінансових відносин.

Звичай та принципи міжнародного права, такі як суверенна рівність держав, недискримінація, та принцип *Pacta Sunt Servanda*, грають ключову роль у формуванні міжнародних економічних відносин. Вони визначають правила поведінки держав та їхніх фінансових інституцій, забезпечуючи правову визначеність і справедливість у міжнародних фінансових угодах. Принцип недискримінації, наприклад, забезпечує рівні умови для всіх учасників ринку, що сприяє створенню рівних умов у міжнародній торгівлі та інвестиціях.

Національне законодавство України відіграє ключову роль у регулюванні міжнародних грошових зобов'язань, забезпечуючи відповідність вимогам міжнародних угод. Законодавча база постійно розвивається, щоб відповідати вимогам міжнародних угод, що є особливо важливим у контексті міжнародних грошових зобов'язань, де точність виконання зобов'язань є критичною для підтримки стабільності та довіри між країнами.

Проблеми правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань включають юридичні колізії між різними правовими системами, валютні ризики, відмінності в податковому законодавстві та політичні ризики. Юридичні колізії можуть призводити до конфліктів щодо юрисдикції та виконання зобов'язань. Валютні ризики, зумовлені коливаннями валютних курсів, можуть значно впливати на виконання міжнародних грошових зобов'язань. Політичні ризики, такі як зміни уряду або громадянські заворушення, можуть негайно вплинути на можливість виконання договорів.

Практика застосування міжнародних грошових зобов'язань демонструє складність та важливість правового регулювання. Наприклад, рішення Міжнародного суду ООН у справі про “Воєнні та парамілітарні дії в Нікарагуа” (1986 рік) показує, як міжнародні судові інституції можуть забезпечити

дотримання міжнародного права та вирішення спорів, пов'язаних з міжнародними грошовими зобов'язаннями.

Для удосконалення правового регулювання міжнародних грошових зобов'язань необхідно забезпечити гармонізацію національних законодавств з міжнародними стандартами, підвищити ефективність механізмів вирішення спорів, та забезпечити прозорість і передбачуваність правових норм. Особливу увагу слід приділити розвитку цифрових технологій та їх впливу на регулювання міжнародних грошових зобов'язань, а також адаптації правових рамок до нових економічних умов і викликів глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ferguson N. Ascent of Money: A Financial History of the World. Penguin Books, Limited, 2019. 560 p.
2. Lopez R. S. Commercial Revolution of the Middle Ages, 950-1350. Cambridge University Press, 2011.
3. Kindleberger C. P. Financial History of Western Europe. Taylor & Francis Group, 2015. 525 p.
4. M. Pulecchi The Champagne Fairs and Their Significance for the Development of International Finance., Oxford University Press, 1997.
5. Abu-Lughod J. L. Before European Hegemony: The World System A.D. 1250-1350. Oxford University Press, USA, 1991. 460 p.
6. Eichengreen B. Golden fetters: The gold standard and the Great Depression, 1919-1939. New York : Oxford University Press, 1992. 448 p.
7. Keynes J. M., Keynes J. M. The Economic Consequences of Peace (The Bestsellers of 1920). Classic Books, 2000.
8. External debt stocks, total (DOD, current US\$) - Ukraine. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/DT.DOD.DECT.CD?locations=UA> (date of access: 31.05.2024).
9. Vienna Convention on the Law of Treaties. United Nations - Office of Legal Affairs. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf (date of access: 01.06.2024).
10. UNIDROIT - International Institute for the Unification of Private Law. UNIDROIT. URL: <https://www.unidroit.org> (date of access: 17.04.2024).
11. Background to the Basel Framework. Bank for International Settlements. URL: <https://www.bis.org/baselframework/background.htm> (date of access: 01.06.2024).
12. BIS - Bank for International Settlements. <https://www.bis.org> (date of access: 14.04.2024).
13. Institut de Droit International. Justitia et Pace. Institut de Droit International. URL: <https://www.idi-iil.org/en/> (date of access: 13.04.2024).

14. International Finance: Definition, Challenges and Strategies. SuperMoney. URL: <https://www.supermoney.com/encyclopedia/international-finance> (date of access: 01.06.2024).
15. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006. United Nations Commission On International Trade Law. United Nations Commission On International Trade Law. URL: https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/modellaw/commercial_arbitration (date of access: 15.04.2024).
16. United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL). UN Convention on the Assignment of Receivables in International Trade. United Nations, 2001.
17. Apple Inc. Form 10. K.U.S. Securities and Exchange Commission, 2021. URL: <https://www.sec.gov/> (date of access: 17.04.2024).
18. Managing Financial Risks: From Global to Local. Г. Кларка, А. Монк, А. Диксон. Oxford University Press, 2009.
19. ICSID Convention, Regulations and Rules. International Centre for Settlement of Investment Disputes, 1965.
20. Global Financial Stability Report. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR> (date of access: 17.04.2024).
21. United Nations Convention on the Assignment of Receivables in International Trade. URL: <https://uncitral.un.org/en/texts> (date of access: 17.04.2024).
22. Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958) (the "New York Convention"). United Nations Commission On International Trade Law. United Nations Commission On International Trade Law. URL: https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/conventions/foreign_arbitral_awards (date of access: 12.05.2024).
23. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Uncitral. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09951_e_ebook.pdf (date of access: 01.05.2024).

24. *Filanto, SpA v. Chilewich Intern. Corp.*, 789 F. Supp. 1229 (S.D.N.Y. 1992).
Law.justia. URL: <https://law.justia.com/cases/federal/district-courts/FSupp/789/1229/1640743/> (date of access: 03.05.2024).
25. Memorandum of Understanding Between The Competent Authorities of The Federal Republic of Germany and The United States of America. Internal Revenue Service. Internal Revenue Service. An official website of the United States government. URL: <https://www.irs.gov/businesses/corporations/memorandum-of-understanding-between-the-competent-authorities-of-the-federal-republic-of-germany-and-the-united-states-of-america> (date of access: 11.04.2024).
26. Treaty on European Union (TEU). Maastricht Treaty. URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty> (date of access: 18.04.2024).
27. Agreement between the United States of America, the United Mexican States, and Canada 7/1/20 Text. United States Trade Representative. URL: <https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/united-states-mexico-canada-agreement/agreement-between> (date of access: 26.04.2024).
28. Brownlie I. Principles of public international law / Ian Brownlie.: Oxford University Press, 2008. 784 p.
29. Crisis in Venezuela: Summary, Facts, Solutions & Causes. Vaia. URL: <https://www.vaia.com/en-us/explanations/macroeconomics/international-economics/crisis-in-venezuela/> (date of access: 26.04.2024).
30. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociaciyu-mizh-ukrayinoyu-ta-yes> (дата звернення: 27.04.2024).
31. Aust A. Handbook of International Law / Anthony Aust; Cambridge University Press, 2010. 527 p.
32. Malcolm N. Shaw International Law. Cambridge University Press,. 8-th edition, 2017. 1710 p.
33. Agreement between the government of Australia and the government of the republic of India on the promotion and protection of investments (New Delhi, 26 February 1999).

- Italaw. URL: <https://italaw.com/sites/default/files/laws/italaw6021.pdf> (date of access: 02.05.2024).
34. Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America). Cour internationale de Justice. International Court of Justice. INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE. URL: <https://www.icj-cij.org/case/70> (date of access: 09.05.2024).
35. Strategic European Integration Scenarios of Ukrainian and Polish Research, Education and Innovation Spaces. Virtual Economics. Virtual Economics. URL: <https://virtual-economics.eu/index.php/VE/article/view/104> (date of access: 07.05.2024).
36. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 07.05.2024).
37. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII : станом на 28 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 28.05.2024).
38. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23.06.2005 р. № 2709-IV : станом на 28 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення: 28.05.2024).
39. Державний борг та гарантований державою борг. Міністерство Фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/derzhavnij-borg-ta-garantovaniy-derzhavju-borg> (дата звернення: 31.05.2024).
40. Національний банк України. Національний банк звітує про два роки реформ: від вирішення проблем минулого до розвитку фінансових ринків майбутнього. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-zvitue-pro-dva-roky-reform> (дата звернення: 01.06.2024).
41. Постанова ОП КГС ВС від 17 грудня 2021 року у справі № 910/9841/20. Судова Влада України. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/rishennya_obedn_palati_kgs_vs/2021_12_17_910_9841_20 (дата звернення: 01.06.2024).

42. J.KX Oil & Gas and Poltava v. Ukraine (I), Decision of the Supreme Court of Ukraine, 19 Sept 2018. Jus Mundi. URL: <https://jusmundi.com/en/document/decision/uk-jkx-oil-gas-plc-poltava-gas-b-v-and-poltava-petroleum-company-v-ukraine-postanova-verkhovnogo-sudu-ukrayini-wednesday-19th-september-2018> (date of access: 10.05.2024).
43. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів : Конвенція Всесвіт. орг. інтелект. власності від 24.07.1971 р. : станом на 11 трав. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text (дата звернення: 11.05.2024).
44. European Court of Human Rights. HUDOC. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B"itemid":\["002-422"\]%7D](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B) (date of access: 11.05.2024).
45. Copeland L. S. Exchange rates and international finance. 3rd ed. Harlow : Financial Times Prentice Hall, 2000.
46. Jr H. J. R. International Taxation and Multinational Activity. University of Chicago Press, 2010.
47. Political Risk Map 2021. Marsh. URL: <https://www.marsh.com/vn/en/services/political-risk/insights/political-risk-map-2021.html> (date of access: 04.05.2024).
48. Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies. Washington, DC: World Bank, 2019. URL: <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1440-2> (date of access: 11.05.2024).
49. Конвенція, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі (Додаток I-Уніфікований Закон; Dodatok II) : Конвенція Ліги Націй від 07.06.1930 р. : станом на 6 лип. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_009#Text (дата звернення: 12.05.2024).
50. Одноманітний закон про чеки : Конвенція Ліги Націй від 19.03.1931 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_216#Text (дата звернення: 12.05.2024).
51. Clearfield Trust Co. v. United States, 318 U.S. 363 (1943). JUSTIA. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/318/363/> (date of access: 10.05.2024).

52. Judgments - Donohue v. Armco Inc and Others. Parliament.uk. URL: <https://publications.parliament.uk/pa/ld200102/ldjudgmt/jd011213/dono-1.htm> (date of access: 03.05.2024).
53. ICC International Court of Arbitration - ICC - International Chamber of Commerce. ICC. URL: <https://iccwbo.org/dispute-resolution/dispute-resolution-services/icc-international-court-of-arbitration/> (date of access: 12.05.2024).
54. The London Court of International Arbitration. LCIA. URL: <https://www.lcia.org> (date of access: 09.05.2024).
55. Der Bundesgerichtshof - Startseite. Startseite. URL: <https://www.bundesgerichtshof.de/> (date of access: 06.05.2024).
56. Accueil. Cour d'appel de Paris. URL: <https://www.cours-appel.justice.fr/paris> (date of access: 01.05.2024).
57. SCC Arbitration Institute. URL: <https://sccinstitute.com> (date of access: 18.04.2024).
58. International Centre for Settlement of Investment Disputes. ICSID. URL: <https://icsid.worldbank.org> (date of access: 17.05.2024).
59. Annual report on exchange arrangements and exchange restrictions. International monetary fund. URL: https://www.elibrary.imf.org/supplemental/book/9798400235269/9798400235269.xml/AEIEA2022001-S001_SOURCE_PDF.pdf?code=imf.org (date of access: 09.05.2024).
60. Regulation - 593/2008 - EN - Rome I Regulation - EUR-Lex. EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32008R0593> (date of access: 12.05.2024).
61. The FATF Recommendations. FATF. URL: <https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatf-recommendations.html> (date of access: 10.04.2024).
62. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/21/15/Financial-Sector-Assessment-Program> (date of access: 19.05.2024).

- 63.LCIA Arbitration Rules (2020). LCIA. URL:
https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2020.aspx
(date of access: 13.05.2024).
- 64.Blockchain for financial services, IBM. IBM in Deutschland. URL:
<https://www.ibm.com/blockchain/solutions/world-wire> (date of access: 10.05.2024).
- 65.TIPS. European Central Bank. URL:
<https://www.ecb.europa.eu/paym/target/tips/html/index.en.html> (date of access:
06.05.2024).